

Epistemološke, agnostističke, i političke veze Ekrema Jevrića i Sokrata

Na prvo slušanje Ekremovog poznatog hita „Kuća poso“, za uho su mi zapali stihovi: „Eto šta znam, ništa ne znam, a đe da znam“. Možda već većina gimnazijskih maturanata, a zasigurno svi brucosi filozofije dobro znaju o sličnim izjavama koje je Platon u svojim dijalozima stavio u usta Sokratu. „Znam da ništa ne znam“ poznata je Sokratova maksima koja govori o samoj prirodi znanja. U dijalogu *Teetet* Sokrat je najjasnije govorio o prirodi znanja i o tome što znanje jest. Razgovor koji vode mladi Teetet i Sokrat počinje samim pitanjem što je znanje, dok Ekrem, u nadaleko poznatom hitu, već spomenutim stihovima ujedno postavlja isto pitanje i daje sličan odgovor. Ekremova konkluzija koja nastaje iz dvaju premisa, govori o nemogućnosti ljudske spoznaje. „A đe da znam“ tako postaje krik tužnog razdora čovjeka koji stoji nemoćan pred ukupnošću naravne zbilje. Epistemološka instanca lirskog subjekta u ovome nalazi izlaz ka pomirenosti sa samom vlastitošću. Konkluzija „A đe da znam“ utoliko savršeno oslikava agnosticističke tendencije kojima teži naša priroda. Sami i nemoćni pred onime što samo znanje jest ili što može predstavljati, duboko u sebi svi znamo da jednako Sokratove i Ekremove pretpostavke moramo uzeti kao valjane i istinite.

S druge strane, ostatak Ekremova hita naslanja se na nastojanja ranog Platona, prisutna u prvim dijalozima u kojima Sokrat ima ulogu prosvjetitelja slavnog grada Atene. Atena, prijestolnica svijeta u Platonovo doba, u Ekremovim se stihovima pretvara u grad koji danas nosi slične attribute, New York. Jednako kako se proročki i uzvišeno Sokrat obraća svojim sugrađanima na suđenju, opisanom u *Apologiji*, tako i lirski subjekt u hitu „Kuća poso“ na sebe uzima ulogu lučonoše, proroka, šamana, čak i mesije u obraćanju svima onima koji dijele locus horribus sveopće dekadencije, iskvarenosti i nemoralne propasti. U Ekremovoj utopiji prisutan je mračni ugođaj koji se javlja nakon što demokratsku vlast preuzmu one koje, kako po Platonu, Aristotelu, tako i po Ekremu, nisu sposobne za vladanje – žene! Onako kako je Sokrat predvidio propast Atene, tako i Ekrem predviđa propast svog polisa ukoliko se ženama i dalje dozvole prava slobodnih građana, te ukoliko i dalje budu bježale od svoje primarne uloge – uloge majke. Apel lirskog subjekta da su djeca najveće imanje ide ruku pod ruku s Platonovim pedagoškim zahtjevima da filozofima uvijek treba biti u zadatak dobar i svrhovit odgoj mladeži. Ipak, iako bi neki mogli tvrditi da su Ekremova stajališta bliska onim radikalnim Platonovim stajalištima, na kraju Ekremovog videa, naš je protagonist prikazan u zagrljaju sa ženskom osobom, što zasigurno poručuje da su njegova nastojanja ka ženskom rodu svakako prijateljska i usmjerena na dobrobit svih ljudi u polisu.

Osим toga, da ne ostanemo samo u domenu značenja stihova, video spot za hit

„Kuća poso“ također oslikava Ekrema po uzoru na Sokrata. Vidljivo je da Ekrem, baš poput Sokrata, najviše vremena provodi s građanima na agori, da se nalazi među svjetinom i da tamo savršeno funkcionira. Sokrat je bio poznat i po svojim kontemplativnim šetnjama po Ateni i izvan nje, a i Ekrema tako nalazimo u za današnje doba prilagođenim kontemplativnim vožnjama polisa New Yorka. Na kraju, Sokrat je slovio za filozofa koji se uvijek nalazio tamo gdje se dobro jede i pije, ali i kao onaj koji nikad nije bio pijan, ma koliko vina popio. Ekrem se i u ovome pokazuje kao jednak Sokratu, jer ga u više navrata vidimo po kafanama, ali uvijek dostojanstvenog i na visini zadatka. Nažalost, jedina nam nepoznanica ostaje hoda li i Ekrem bos...